

השבת של רבי נחמן מברסלב

כל מה שמתגדל ומתפאר שם הצדיק יותר מתגדל ומתפאר שם השם יתברך ביותר. (קל"מ ב', סז)

טוב להגיד ולשיר **נַחַּמְנוּ נַחַּמְנוּ נַחַּמְנוּ מֵאוֹמֵן** לזכות לכל הישועות

רבותינו ז"ל על התבודדות, דהיינו לפרש שיחתו לפני השם יתברך ולבקש מלפניו שיתן לנו יראת שמים לבלתי נחטא, אף על פי שהכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, אף על פי כן הכל בידו, וצריכין לבקש אותו יתברך דייקא על זה, וכמבאר שם במהרש"א.

וכן מדברי רבותינו ז"ל הנזכרים צריכין ללמד, כמה צריכין לעס'ק בזה להבין סוף דעתם של רבותינו ז"ל, שהזהירו אותנו על זה, כי הבעל דבר מחליש מאד דעת כל אחד ואחד כאלו לא עליו כונו רבותינו ז"ל, לפי עכירת מעשיו וקשיות ערפו וכו'. אבל באמת אינו כן, רק השם יתברך רוצה שנבין בעצמנו סוף דעתו, שרצונו וחפצו שנבקש אותו תמיד: תן לנו אתה יתברך לב טוב וכשר ליראה את שמך! ועין בתוספות שם, שמה בעצמו לא שם לבו כל כך לזה, כי לא היה צריך לזה, כי היה צדיק גדול; אבל ישראל, שלא היו במדרגה זו, היה להם ביותר לשום על לבם ולכוון דעת השם יתברך, שיבקשו אותו שישמרם מעברות ושיתן להם יראת שמים, בבחינת יתן אתה! והרי מבאר בתוספות הנ"ל הפך הדעת של קצת המהפכין את האמת, שאומרים שאין ראוי לעס'ק בהתבודדות לפרש שיחתו לפניו יתברך, כי אם גדולי הצדיקים, אבל לא בני הנעורים, ובפרט אנשים מגשמים וכו'; והרי מבאר בתוספות הנ"ל ההפך ממש, שאדרבא משה רבנו לא היה צריך לזה כל כך כי היה צדיק גדול, אבל על ישראל דייקא הקפיד מאד מאחר שידעו את מדרגתם, מחמת זה דייקא היו צריכין להתחזק בהתבודדות ולהבין סוף דעתו של השם יתברך, שאף על פי שהוא עצמו אומר ימי יתן, שנראה מזה שאין הדבר בידו כביכול, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, אף על פי כן רצונו שנבקש אותו: תן אתה! שזה ענין ההתבודדות לפרש שיחתו בינו לבין קונו ולהתחנן ולבקש מלפניו על נפשו, שיתן לו ברחמי יראת שמים לבל יחטא עוד, כי באמת לאמתו הכל בידו יתברך, כמו שכמה פסוקים ומאמרי רז"ל מורים על זה, רק שרצונו יתברך דייקא לבקש אותו על זה.

וזה בעצמו כוונת "מי יתן והיה לבבם זה", היינו ששימו לבם היטב לזה לבקש ולהתחנן מלפניו יתברך תמיד על זה ולומר תן אתה וכו', ואז בודאי יזכה אותם השם יתברך ליראת שמים ולכל טוב. (עיי' בדף הסמוך להלכות שבת לפי אוצר היראה - התבודדות, אות מ"ח).

סיפור (ספר ימי מוהרנ"ת חלק ב' - סימנים סח-ע)
... ביום ראשון של פסח זכיתי שכבד אחד אותי במצות חתוך וזה היה פלא גדול אצלי ואצל כלנו, שאמצא באדעס שרבים היו אז מתנגדים עלינו מאד, ואף על פי כן לא עזבנו השם יתברך וזכיתי שם באדעס שיהיה לי מצות חתוך ביום ראשון של פסח ובפרט שמצות מילה יש לה שייכות ואחדות גדול עם ארץ ישראל כזכר לעיל (סימן כ"ו), ובפרט בפסח שעיקר יציאת מצרים היה בזכות מילה כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק (יחזקאל ט"ו) "בדמך חיי" ותהלה לאל נכנסתי לבית הכנסת ובאתי לשם בעת שנגן החון חזרת התפלה אחר סיום הפיוטים של ברכת טל ושמעתי עיקר ברכת טל וקדשת כתר ואחר כך מלתי התינוק כדת, תהלה לאל:

... וזוה בשני ימים טובים הראשונים של פסח, זכני השם יתברך לשמחה גדולה מאד ברקודין ומחולות, שמחה גדולה מאד בעזרת השם יתברך גם עם רבי יהודא אליעזר בא איש אחד מאנשי-שלומנו, אהבי ורעי גם ר"ז אחיו של ר"פ בא גם אצלנו בימים הראשונים של פסח, ושמו עמנו אז הרבה, גם עוד שני אנשים היו שם גם ר"ש הבעל הבית בעצמו רקד הרבה בעזרת השם וגם ספרתי כמה נפלאות מרבנו זכרונם לברכה, ותהלה לאל

שבת ואתחנן # ... ובקשתם משם את ה' אלקיך ומצאת ... (ד', כט)

'משם' דייקא, ממקום שאתם שם ומכל מה שעובר עליך, שצריך כל אדם לזהר מאד מאד שלא להרהר אחר משפטיו יתברך, רק לידע ולהאמין תמיד כי צדיק ה' וישר משפטיו, וכל מה שעובר עליו הכל לטובתו. כי מי שמהרהר חס ושלום איזה הרהור על משפטיו יתברך, זה עיקר פגם המשפט, כי זה ידוע, שהכל נברא בשביל האדם הבעל בחירה, ועיקר הבחירה הוא בשביל המשפט, היינו כדי שהאדם יקבל שכרו במשפט ולא יאכל לעתיד בהנם נהמא דכסופא.

אבל משפט השם יתברך עמק עמק מאד מאד, כי הוא יתברך אוהב צדקה ומשפט, כי על פי דין ומשפט לא היה אפשר להעולם להתקיים, על כן הקדים מדת הרחמים, כמו שאמרו רבותינו ז"ל. אבל אף על פי כן, בלי משפט כלל אי אפשר להתקיים העולם שנברא בשביל הבחירה, שכל העולמות תלויים בזה. על כן צריך האדם לידע, שכל מה שעובר עליו בכל יום ויום כל ימי חייו, הכל בצדקה ומשפט, בחסד וברחמים, כי ישר משפטיו יתברך, כי בחירתו הוא דייקא באופן זה שמתנהג עמו בכל יום ויום, כי השם יתברך ברחמיו שקל בדעתו, שזה האדם עיקר בחירתו כשיהיה לו עשר מ'פגל, וזה האדם עיקר בחירתו על ידי עניות ודחקות גדול, וכן בשאר הרפתקאות וכו', כי הכל בשביל הבחירה שהוא בחינת משפט כנ"ל. ובה טועים רב בני אדם, שכל אחד אומר: אם היה לו פרנסה, היה עובד השם. ואם כן לפי דבריו הקדוש ברוך הוא בא בטרוניא חס ושלום ועלילה עליו, כי הוא רוצה שיעס'ק בתורה ועבודה אף על פי שאינו יכול מחמת דחק הפרנסה, ואם כן הרי הוא מהרהר אחר משפטיו השם יתברך, כאלו חס ושלום הוא יתברך מעות המשפט נגדו, וזה הפגם גדול ביותר, כי זה עיקר בחינת פגם המשפט, שמשם באים כל הקלקולים, רחמנא לצלן.

על כן צריך כל החפץ באמת לחוס על עצמו, שיהיה מאד מלומר כדברים האלה, רק ידע ויאמין שבחירתו תלויה דייקא באופן זה שהשם יתברך מתנהג עמו, ויאמין שהכל לטובתו, ויהיה רגיל לומר: כל מה דעבד רחמנא לטב עבד, ובודאי יש דרך, שדייקא על ידי זה הדחקות והיסורים והבלבולים יתקרב להשם יתברך. ואם קשה לו לקבל ולסבל היסורים והדחקות, יצעק ויתפלל להשם יתברך שיושיעוהו ויעזרהו, כי אין שום עצה ותחבולה נגד כל הצרות והרפתקאות וטרדות פרנסה העוברים על האדם בכל עת ועת, כי אם לצעק ולזעק ולהתחנן לפני השם יתברך, ולבכות לפניו כתינוק הבוכה לפני אביו שימלא מחסורו. וכשילך בדרך זה, ירוויח תמיד הרבה רוח אמתני ונצחי, כי על פי רב יפעל בבקשתו הרבה, כי השם יתברך שומע תפלת כל פה. ואפילו אם לפעמים חס ושלום לא יתקבל תפלתו, כי זמנין דשמע וזמנין דלא שמע, כמבאר בזה הקדוש, על כל פנים הרוויח שקרב עצמו להשם יתברך על ידי זה, כי אין שום דבר שיקרב וידבק את האדם להשם יתברך כמו התפלה.

אבל זה שאומר האדם: אם היה מתנהג עמי כך, הייתי עוסק בתורה וכו', אין זה עצה כלל, אדרבא הוא פוגם בזה הרבה כנ"ל, כי כל אחד צריך לבקש את השם יתברך ממקום שהוא שם, כמו שכתוב: "ובקשתם משם את ה' אלקיך" משם דייקא, ממקום שאתם שם ומכל מה שעובר עליך, וכמובא בשם הבעל שם טוב, זכרונם לברכה. (הלכות ראש השנה - הלכה ו, אות יא לפי אוצר היראה - ממון ופרנסה, אות כב)

מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אתי ... (ה', כה)

אמרו רבותינו ז"ל: "מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אתי וכו'" אמר משה לישראל: כפויי טובה וכו'; בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא לישראל 'מי יתן וכו', היה להם לומר: תן אתה וכו', אף משה לא רמזה להם עד אחר ארבעים שנה וכו'; ומזה למדו, שאין אדם עומד על סוף דעתו של רבו עד ארבעים שנה, עיין שם ברש"י ותוספות. ומכל זה מבאר כמה מזהירים

שמחנו הרבה בעזרת השם יתברך בימים אלו ורבי מנדיל שהיה עמי כל הדרך שמח הרבה מאד, ורקד הרבה מאד, עד אשר תמחו כל הרואים מהיכן הוא ורקד הרבה כל-כך שלא כדרך הטבע (והם לא ידעו מההוא רוחא דנשב בשית פרקין וכי שמשם נמשכין המחאת כף אל כף ורקודין כמבאר בהתורה ואלה המשפטים סימן י' עיין שם):

© ביום שני, ראשון דחל המועד פסח, נסע רבי מנדיל לביתו עם העגלה שבאה רבי יהודא אליעזר, ויצאנו לבלו עמו ללוות אותו עד סמוך לסוף העיר ובשביעי של פסח זכיתי גם כן שכבד אחד אותי במצות חתוך, וגם זה היה פלא גדול נוסף כנ"ל:

מכתב

(ספר אבי הנחל ב' - מכתב כ"ה)

עצמי ובשרי, שיש לו כנפיים חזקים לפרח ולשוט בתוך מימי הדעת של הצדיק האמת, וחדד את אוזניו לשמע נפלאות נוראות השיר והגון של הצדיק האמת שעל-ידו הוא רופא את הבת מלכה, היינו כלליות נפשות ישראל, ומגן ומציל מכל החצים דסטרא אחרא של המינות ואמונות כזביות כשריון, ומגלה לכל אחד דעת גדול ונפלא בגדלת הבורא יתברך.

כשהאדם רואה גדל רחוקו, שרחוק מאד מאד מה' יתברך ומעשיו מכערין מאד, אזי הבעל-דבר רוצה להפילו בדעתו לגמרי, שמוכיר אותו מכל מקום שהוא רבוי עוונותיו ופשעיו העצומים ואיך הוא מלא פגמים וקלקולים בכל עת ואיך שנתרחק כל-כך מה' יתברך עד שנדמה לו שאפס תקוה, ומראה לו בכל פעם כאילו אפס תקוה חס ושלום, ועל-כן מונע את עצמו מלחזר עוד חתירות לשוב לה' יתברך חס ושלום. וכל זה מעשה הבעל-דבר, כי אין זה דרך ענוה כלל, רק הבעל-דבר שמתנכל עליו להפילו לגמרי חס ושלום, ומגדל החשך קשה לו מאד למצא בעצמו הנקודות טובות שבו להחיות עצמו, ועל-כן צריכין יגיעה גדולה ועצומה לברר הטוב, דהיינו להזכיר את עצמו בכל נקדה ונקדה טובה שמוצא בעצמו מקדשת ישראל, בפרט להזכיר את עצמו הלא אף-על-פי כן אני מזרע ישראל, שלא עשני גוי וכו', ואני עושה לפעמים איזה מצוה, ואם היא כמו שהיא, הלא על כל פנים יש בה איזה נקדה טובה, אשר נקדה אחת של מצוה קלה של הקל שבקלים אין כל העולם כדאי לה, ואז זוכה לשמח תמיד ומתקרב לה' יתברך.

שיחות

ר' ישראל אודסר, זצ"ל - (המשך)

אבל לפי האמת צריכים להשלך הכל על השם יתברך, על עבודת השם... עשירות כזה... תורה ותפילה...

כל העולם מקשים: "מה? פרנסה, פרנסה, פרנסה... אבל חסידי ברסלב לא היה להם פרנסה, היה קשה להם לעשות שידוך, כי ואיך היה הפרנסה?... אולי ניסע לנכדי לשמוע מה הוא רוצה, הוא צריך שידוך, אבל ברסלב אי אפשר לקחת, הוא לא מחפש פרנסה. אתה שמעת... נכדי רוצה לחזור בתשובה, אבל פרנסה איפה יהיה... האימא שלו אמרה: "אני אומר לו שלא יעשה שידוך עד שיהיה לו פרנסה", פרנסה הוא שישכב עם הרגלים על הדלת, אז יהיה לו פרנסה, לא רוצים לשכב עם הרגלים על הדלת, כי אז ילך פרנסה על כל הבלי עולם הזה... האבא יפחד שנכדי יבוא אלי, הוא יפחד שמא אני אכניס אותו לבית ספר ברסלב. ברסלב! ואיך יהיה לך פרנסה! לך ממני... על ברסלב הוא ימצא שידוך טוב... אני זוכר כשהיה לי עשרה ילדים קטנים וביקשו לחם, קצת לחם, ולא היה לי לתת להם, רק לחם, לא היה לי... הבחירה עדיין... משיח עוד לא בא, העולם מחכה שמשיח בא, אבל כשיבוא יהיה עולם אחר, עולם חדש, עולם של רבנו, עולם כזה, עולם חדש. כל הכופרים וכל הרשעים ישובו להשם ולתורה ויקבלו עול התורה, ויזכו לאמונה כזה שלא היה מימות עולם, רבנו הקדוש הוא מגלה וממשיך אור אחד שאלו היה מעולם, זה כל התענוגים... אולי אזכה? 'אשרינו' זה בלי שיעור, 'אשרינו' כזה, אני זוכר 'אשרינו' לפני שמונים שנה, רב שלמה ווקסלר הוא היה לו דיבורים כאלה על רבנו, אבל לא נתגלה עד אחרי... אני לא ידעתי, אני ורבי ישראל (קרדונר) זה היה עניין פלא כזה, שהיה התחלת הגאולה...

... רבי ישראל קרדונר בא אלי, לטבריה, וכל טבריה היה בוכה: "ישראל בער נעשה ברסלב, ורבי ישראל (קרדונר) הוא סכנה!", אבל היה להם ריאת שמים, כולם אמרו, שהוא איש פלא, וגם כן הוא היה דבוק ברבנו באמונה כזו, באור כזה שעדיין לא היה בעולם. ועכשיו, אנהנו קרובים וסמוכים אל הגאולה. ועד היום היה הדיבור "משיח, משיח, משיח", והיום הוא "נח" האר"י הקדוש, הוא גם כן לא ידע מרבנו, זה עניין פלא כזה מה שלא היה מעולם, חדש לגמרי! וכל מה שעובר יותר זמן, אני רואה ביותר, שזה העניין שלנו, שלי ורבי ישראל (קרדונר), הקשר שהיה לנו, זה היה ההתחלת הגאולה, כל יום היה רועש, היה רועד, "ישראל בער נעשה ברסלב!", אנהנו היינו שניים, בטבריה וצפת, היינו נוסעים למירון, רק אנהנו שניים, וכל העולם היו מתנגדים על ברסלב, ואנהנו היינו רק שניים נגד כל העולם. אבל אני לא ידעתי מה שזה, רק ידעתי שרבי ישראל (קרדונר) הוא כל טבריה ונעשה רעש גדול, אז רבי ישראל היה גיבור כזה, שהוא עמד נגד גדולים ונגד כל העולם, היה לו החכמה כזה, של רבנו ז"ל, ניצוץ אחד הוא נגד כל העולם, יכול לכבוש כל העולם, ניצוץ אחד... אבל רואים שניים כאלה, עניין רבנו שנתגלה עכשיו בעולם ביותר מכל הזמן. רבנו הקדוש נתגלה בעולם והוא עולה עולה, עולה ועולה, ועולה, ועולה, רבנו הקדוש יתגלה בעולם, יהיה עולם חדש לגמרי... מי יכול לתאר ולשער מה שהיה בעולם? כל העולם היו מדברים מברסלב... אבל ההתחלה היה מזה, שהשם יתברך סיבב שנעשה קשר בין רבי ישראל (קרדונר) וביני, הוא בא מחברון לירושלים, הוא בא אלי. למירון, אני הייתי צריך לנסוע אליו, אז הוא בא אלי!

עצות ותפלות

(לקוטי עצות - קדושה וקידוש ה')

סימנים ו-ח')

עיקר היחוד של מעלה, נעשה על-ידי מסירת נפש על קדוש השם (לקוטי מוהר"ן, סימן ר"ס).

יש צדיקים גדולים שיש להם שם גדול למרחוק, אבל הרבה מבזין את שםם ודוברים עליהם, ויש להם שפיכות דמים מזה, והם מקבלים כל זה עליהם בעצמם בשביל קדוש השם, ועל-ידי זה מצילים רבבות נפשות ישראל ממיתה והריגה חס ושלום (שם). אותו הדבר שמתגבר ביותר על האדם, אותו הדבר דייקא הוא צריך לשבר בשביל השם יתברך כי זה עיקר עבודתו. וזה בחינת מסירת נפש. ומי שהוא מתפחד מאד מהמיתה, הוא דייקא צריך ביותר לקבל על עצמו למסר נפשו על קדוש

השם (שיחות הר"ן, סימן נז).

... רבנו של עולם, רחמן מלא רחמים, רחם על דור העני הזה, התרצה והתפס לזור עני כי אין עוזר. ראה ענינו ועמלנו, כי אין לנו על מי להשען, כי אם עליך אבינו שבשמים, ועל כח וזכות אבותינו ורבותינו הקדושים אשר בארץ המה, עשה למענם ולמען הרוגים על שם קדשך, ובפרט למען עשרה הרוגי מלכות שהם רבי עקיבא וחבריו, שנהרגו על קדשת שמך ביסורים קשים ומרים וענויים גדולים מאד ויצאה נשמתם בקדשה ובטהרה על קדוש שמך. זכר את כל ההרוגים הקדושים שנהרגו על קדשת יום ובכל עת של הצדיקים האמתיים, אשר מסרו נפשם באמת בכל עת ובכל יום על קדוש שמך. ובפרט המסירת נפש באמת של גדולי הדור בחירי הצדיקים, אשר מסרו שםם שהוא נפשם על קדוש שמך, ובטלו כבודם ומסרו שםם ופרסומם וקבלו על עצמם כל הקדושות שבעולם ובושות וחרפות ושפיכות דמים הרבה, והכל למען שמך ולמען ישראל עמך, כדי לכפר על בני-ישראל ולהצילם מכל הגזרות ומכל הצרות: (לקוטי תפילות א' - מתוך תפילה קמ"ד)

128 אלים

